Vlaams Parlement

vergadering **C216**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 11 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de erkennings- en vergunningsprocedure van landelijke particuliere radio-omroepen
– 2332 (2019-2020) 3

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitrol van digitale radio
– 2394 (2019-2020) 6

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het gebrek aan kampplaatsen door de coronacrisis
– 2364 (2019-2020)
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het wegvallen van buitenlandse en Waalse jeugdkampen
– 2493 (2019-2020) 12

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het onderzoeksrapport van Apestaartjaren
– 2441 (2019-2020) 20

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de erkennings- en vergunningsprocedure van landelijke particuliere radio-omroepen – 2332 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, in een vraag om uitleg van mezelf van 13 februari 2020 drong ik bij u aan op het tijdig voorzien van een kader voor de erkennings- en vergunningsprocedure van landelijke particuliere radio-omroepen, waarvan de erkenningen vervallen op 31 december. U stipuleerde in uw antwoord de mogelijkheden, 'namelijk first come first served', 'beauty contest', veiling of verlenging, maar stelde dat daar op dat moment nog geen duidelijkheid over was. De tijd begint echter stilaan te dringen, gelet op de zeventien maanden tijd die de belanghebbenden naar voren schuiven als noodzakelijke termijn om het hele traject te doorlopen. Ik heb u vorige keer de hele tijdslijn geschetst. Dat wilt dus zeggen dat u voor het zomerreces nog een procedure moet uitgeschreven hebben, wilt u die wens van de spelers op het veld respecteren.

Ik wil ook nog eens mijn verbolgenheid uitdrukken over de optie 'verlenging' die u toevoegde aan de andere drie mogelijkheden. Nochtans sprak de Raad van State zich daar vorige keer ondubbelzinnig over uit. Deze stelde toen: "Vermits de ontworpen verlenging van de lopende erkenningen en zendvergunningen de vrijemarktwerking belemmert en het vrije verkeer van diensten beperkt en de daarvoor gegeven verantwoording gebaseerd is op de transitie van analoog luisteren naar digitaal luisteren en de stopzetting van de betrokken FM-uitzendingen, zal noodzakelijk ook moeten worden bepaald tegen welke uiterste datum de analoge switch-off een feit moet zijn. Daarbij is rekening te houden met de tijd die nodig is om de transitie te realiseren en met de tijd die nodig is voor het doorlopen van een nieuwe erkenningsronde vooraleer de nieuwe erkenningen kunnen ingaan op 1 januari 2022. De switch-off zal dus uiterlijk eind 2021 een feit moeten zijn."

Ik weet dat er rapporten worden gemaakt omtrent de switch-off, maar in elk geval wordt FM in 2020 niet uitgeschakeld. Dat is zeker, en het zal waarschijnlijk nog vele jaren duren. Belangrijk is vooral dat de Raad van State toen al klaar en duidelijk heeft gesteld dat de verlenging de vrijemarktwerking belemmert. De mensen in de praktijk zeggen niet dat DPG Media radio's moet verliezen, maar enkel dat de Vlaamse Regering haar eigen regels moet toepassen en misschien sterker nog de Europese machtigingsrichtlijnen moet volgen. Het kan best zijn dat na een open erkenningsronde DPG Media de beste dossiers heeft ingediend en dat ze hun pakketten opnieuw krijgen, maar de overheid is natuurlijk wel verplicht om deze via een open en transparante erkenningsronde beschikbaar te stellen.

Is er reeds een kader ontworpen? Wat is de tijdslijn? Hebt u al overleg gehad met de spelers op het veld? Ik hoor dat dit niet het geval is met de kleine lokale spelers die op dit moment zijn uitgesloten. Zo ja, is dat dan enkel met DPG Media? Volgens welke procedure zal de erkenning verlopen? Is er een marktbevraging georganiseerd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mijnheer Brusselmans, ik verwijs ook naar het antwoord dat ik u gaf op uw vraag om uitleg 1197 op 13 februari dit voorjaar. Samen met mijn administratie ben ik de verschillende scenario's en de mogelijke gevolgen van deze scenario's aan het uitwerken. Het is belangrijk om dit doordacht te doen, want gaat om een beslissing met belangrijke consequenties. Er is nog anderhalf jaar voordat de lopende erkenningen aflopen. Het is mijn bedoeling om

spoedig de lijnen voor de nieuwe landelijke radio-erkenningen uit te zetten. We komen daar zeker nog op terug, maar ik vrees dat ik daar nog niet op kan vooruitlopen.

Ik zal natuurlijk alle vereiste procedurele stappen nemen, inclusief een markt-bevraging als die vereist is. Meer in het algemeen moeten we in een juridisch kader werken dat niet alleen Vlaams is. Ook u verwijst terecht naar Europese wetgeving. Het spreekt voor zich dat we ook dat in acht zullen nemen.

We weten allemaal goed wat de verschillende mogelijkheden zijn om met die erkenningen om te gaan. Ik kijk ook uit naar uw suggesties en die van de leden.

We bekijken dat grondig, maar we moeten verschillende afwegingen maken. Ik denk dat het zinvol is te luisteren naar de suggesties die hier zijn gedaan.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp maar al te goed dat die procedure goed moet worden uitgedacht en dat dit tijd vergt. Ik heb u vorige keer de tijdlijn geschetst. Het wordt zeer moeilijk voor de kleine spelers om heel die procedure rond te krijgen. Daar komt voor die mensen immens veel bij kijken. Ik heb de tijdlijn geschetst en ik heb toen onder meer van uw partijgenote gelijk gekregen. Dat vergt zeker zestien, zeventien of achttien maanden. Dat moet er nu dus komen en mijn vrees is dat we op een gegeven ogenblik in een patstelling zullen terechtkomen. U zult dan zeggen dat er eigenlijk geen tijd meer is om iets goed uit te denken en dus komt er weer een verlenging. Dat kan absoluut de bedoeling niet zijn.

Mevrouw Brouwers, ik zou dit nog even willen duiden. U hebt in 2016 zelf namens CD&V een conceptnota geschreven over hoe uw partij vindt dat het radiolandschap er zou moeten uitzien. U hebt dat toen gedaan omdat toenmalig minister Gatz bleef talmen en CD&V er wat druk op wilde zetten. In die nota is zeer duidelijk gesteld dat de landelijke erkenningen een laatste keer en beperkt in de tijd verlengd worden.

Minister, indien u een echte procedure wilt uitschrijven, moet daar echt zeer snel werk van worden gemaakt. Ik ben blij dat u openstaat voor suggesties. U hebt de conceptnota van uw eigen partij uit 2016, waar ik me achter kan scharen. Indien u dat wenst, kan ik u ook zeker nog een nota bezorgen. Zo kan alles zeer snel verlopen.

Mijn bijkomende vraag is of een verlenging voor u al dan niet nog een optie is. Ik zou u het liefst en klaar en duidelijk horen zeggen dat u zich aan uw eigen regels, de Europese richtlijnen en het arrest van de Raad van State zult houden. Ik zou graag horen dat er absoluut geen verlenging komt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Minister, een aantal zaken in dit dossier zijn zeer belangrijk. Wat uw voorganger heeft gezegd, klopt absoluut. Hij heeft gezegd dat de landelijke erkenningen voor de laatste keer werden verlengd. Ik ben blij te horen dat het absoluut uw bedoeling is om dit binnen anderhalf jaar opnieuw open te stellen. We moeten nog zien of het voor de verdeling de geijkte procedure of een 'beauty contest' wordt. Dat is absoluut nodig, maar ik wil u oproepen om dit samen met uw voorgangers te bekijken en te leren uit de fouten die met betrekking tot dit dossier zijn gemaakt.

De afgelopen legislatuur is dat dossier volledig mismeesterd. Toenmalig minister Gatz had goede intenties. Hij wilde puur objectieve beoordelingen zonder politieke

inmenging. Die beoordelingen zijn helaas puur op dossiers gedaan door mensen die de sector niet kennen, met heel onbegrijpelijke beslissingen tot gevolg. Die beslissingen zijn vandaag nog altijd niet verwerkt. U zult merken dat de sector heel actief blijft strijden. U moet uit die fouten leren. De procedure moet objectief zijn, maar u moet daar mensen op zetten die deze speciale sector goed kennen. Het is positief nieuws, maar ik roep u op om hieruit te leren.

Er is nog wat te doen rond de restfrequenties. Die zijn nog altijd niet verdeeld. Er zijn goede en minder goede frequenties. Zult u daar nu ook werk van maken? Dat is zeker en vast een bekommernis die momenteel leeft.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Op basis van het antwoord is het voor mij nog niet zo heel klaar en duidelijk hoe het precies gaat lopen, minister. Het al dan niet verlengen van de vergunningen voor de landelijke radio-omroepen is altijd een delicate kwestie. Dat is de vorige keer gebeurd. Dergelijke zaken moeten juridisch zeer grondig worden onderzocht.

U zegt dat u ermee bezig bent en dat er een onderzoek komt. Maar hoe zit het nu precies met de timing? Ik heb niet het idee dat er is geantwoord op de vraag wanneer wij mogen verwachten hoe de procedure nu precies gaat lopen. Dat was toch ook wat de vraagsteller vroeg? Als je niet wilt verlengen, moeten we nu inderdaad stilaan in gang schieten. Ik denk zelfs dat dat correct is. Maar wanneer gaan we dat dan wel weten? Deze zomer of kort na de zomer? Of wordt het eind dit jaar? Maar dan zal het snel moeten gaan. Of moet er nog zoveel worden onderzocht dat er sowieso ergens een kleine verlenging komt? Het is mij na uw antwoord zeer onduidelijk welke fase wij nu precies mogen verwachten. Ik zou toch graag een idee van de timing krijgen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega's, voor de extra bedenkingen en vragen. Ik besef dat ik geen helderheid heb kunnen geven. Dat is omdat we volop bezig zijn. We zijn hard aan het werken om dat heel goed in kaart te kunnen brengen. Jullie zullen erkennen dat dit geen evident dossier is. Ik verwees naar wat tijdens de vorige legislatuur is gebeurd. Ik zal daar uiteraard geen commentaar bij geven. De bedenkingen over diegenen die het dossier hebben behandeld, zijn voor uw rekening, collega Segers. Ik denk dat we kunnen rekenen op een sterke administratie, die dat correct beoordeelt.

Het is een complex dossier, en ik wil er geen voorafnames op doen. U begrijpt dat wij vanuit de Vlaamse overheid het decretale kader en de reglementering ter zake nauwgezet opvolgen. Wij houden daar uiteraard rekening mee. Dat biedt een voldoende duidelijkheid wat betreft de inhoudelijke keuzes.

Voor de rest gaat het over een positieve keuze. We moeten vertrekken vanuit een visie op het radiolandschap. In functie daarvan moeten we beslissingen nemen. Er is verwezen naar een conceptnota van 2016. Collega Brusselmans, u zult begrijpen dat ik daar niets kan tegen inbrengen. Dat is uiteraard een belangrijke referentie en ik ben blij dat u het aanhaalt. Het zou mij wel meer boeien om het niet te hebben over wat we niet willen. Ik begrijp dat niemand in deze commissie een verlenging wil. Dat heb ik toch zo begrepen. Maar welk systeem wil men wel? Gaat men naar een inhoudelijke beoordeling, een 'beauty contest'? Collega Segers, dat is ook wat ten aanzien van de lokale radio's is toegepast. Het zal u niet verwonderen dat ik u zeg dat daar ook geen onverdeelde tevredenheid over bestaat. Daar zijn dus ook moeilijkheden bij.

Wij moeten vertrekken vanuit een positieve visie op het radiolandschap. Radio is een zeer belangrijk medium, en zeker ook zeer succesvol in Vlaanderen, zowel landelijk als lokaal. Er zijn ook een aantal regionale spelers. Vanuit die visie moeten we vooruitgaan, en we moeten inderdaad snel gaan.

De inhoud van het dossier is belangrijker dan exact te zeggen of het nu de week voor of de week na de zomer zal zijn. Ik ben het ermee eens dat we sowieso snel moeten gaan. We moeten de komende weken en maanden echt stappen vooruitzetten.

Collega Segers, ik begrijp dat het wat betreft de restfrequenties gaat over frequenties die voorbehouden zijn voor evenementen en tijdelijke toepassingen. Wat betreft de noodplannen waarnaar u vraagt: dat is een andere discussie. Wij kunnen het er bij gelegenheid ook wel eens over hebben. Dat moet inderdaad worden bekeken in het kader van het radiodossier.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik weet niet of u de ernst van de situatie goed begrijpt, of hoeveel mensen hiermee bezig zijn, als ik afga op uw eerst heel korte antwoord en dan heel zweverige antwoord. Die mensen zijn nu ongetwijfeld aan het meevolgen en die horen dat er geen beleidslijn, geen procedure is. U hebt eigenlijk nog helemaal geen idee wat u moet doen, want u vraagt aan ons: wat moet ik dan eigenlijk doen? Ik stel die vraag in februari en u zegt dat u wel iets zult uittekenen tegen de zomer. Alle begrip, natuurlijk moet dat goed gedaan zijn. Maar nu komt u naar het parlement, naar deze commissie, en kunt u niet zeggen in welke fase we zitten omdat het precair is, maar vraagt u dat men u voorstelt wat er moet gebeuren, want het moet snel gaan. Ik ben blij dat u een opening laat. Ik zal u ook een nota bezorgen, ik zal dat zeker volgende week nog doen – dat is geen probleem – waarin onze duidelijke voorstellen staan.

Maar die sector wil echt duidelijkheid, er moet nu ingezet worden op een open en transparante verdeling van die pakketten. De regering kan daar geen rondjes over blijven draaien. Als u opnieuw zou kiezen voor die verlenging – want u hebt mij daar geen duidelijk antwoord op gegeven, u hebt gezegd dat de commissie geen voorstander is, maar u moet wel die beslissing nemen – kan ik u verzekeren dat die juridisch aangevochten zal worden door binnen- en buitenlandse partijen die landelijke radioambities hebben in Vlaanderen, en dan zal het Vlaams Belang dat juridisch protest ook ten volle steunen. Ik reken dus op u, ik zal u een nota bezorgen volgende week, dat mag u van mij verwachten. Ik hoop dat u daarmee aan de slag kunt en dat we tegen volgende maandag ten laatste iets hebben uitgewerkt, anders krijgen ze het gewoon niet rond.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitrol van digitale radio – 2394 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Een toeval: een heel belangrijk dossier voor minister Dalle, namelijk de uitrol van de digitale radio. Het gebruik van digitale radio stijgt meer en meer, de digitalisering van het radiolandschap krijgt stilaan vorm.

In het regeerakkoord wordt gesteld dat de overgang naar een digitaal radio-landschap verder wordt ondersteund. De ambitie van de Vlaamse Regering is om

de FM-band op een redelijke termijn te vervangen door DAB+ als belangrijkste uitzendtechniek voor radio buitenshuis. In het regeerakkoord staat ook dat er voortaan enkel nog radiotoestellen zullen worden verkocht die ook een digitale ontvangstmogelijkheid hebben. Daarbovenop stelt de Europese richtlijn dat vanaf 2021 alle nieuwe auto's een DAB+-toestel moeten hebben, zonder dat daarbij een toeslag geldt zoals dat vandaag voor de meeste merken nog het geval is. Het is dan een vrij dure optie, een DAB+-toestel.

Het is duidelijk dat de toekomst van de radio in Vlaanderen digitaal is. Dat is niet alleen DAB+, er zijn ook mogelijkheden op internetradio, maar DAB+ speelt daar wel een belangrijke rol in. Maar er zijn nog verschillende uitdagingen die overwonnen moeten worden om de digitalisering van het radiolandschap te realiseren.

Minister, wat is de stand van zaken van de uitrol van de digitale radio in Vlaanderen?

Wat zijn volgens u de pijnpunten in de uitrol van digitale radio in Vlaanderen? Hoe zult u deze pijnpunten aanpakken?

Welke technische ingrepen worden gepland om de ontvangst van DAB+, met name indoor en in tunnels, die toch nog echt een probleem blijven, verder te optimaliseren, zowel in Vlaanderen als in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Denk maar aan de Leopold II-tunnel, waar de ontvangst altijd wegvalt.

Vanaf wanneer denkt u dat het een fair moment is om de volledige overschakeling naar DAB+ te doen en dus FM te schrappen? Uw voorganger had aanvankelijk zelfs 2021 voorzien, wat veel te optimistisch is gebleken. Wilt u dit doen vanaf een bepaalde datum of gaat u kijken naar het percentage van luistervolume?

Waarom is de beslissing genomen om in 2020 geen meting te doen van digitale radio in Vlaanderen? Daarmee is dus eigenlijk een jaar overgeslagen tussen de metingen van 2018, 2019 en 2021, die wel voorzien zijn?

Plant u na 2021 nog specifieke metingen te organiseren? Op welke manier wilt u de Europese richtlijn om DAB+-toestellen in auto's te verplichten, omzetten? Gaat u daarbij enkel focussen op de implementatie in de auto's, of zult u bijvoorbeeld, zoals men in Frankrijk heeft gedaan, verder gaan dan de Europese richtlijn en een verbod opleggen om toestellen te verkopen waar enkel FM op te ontvangen is? Wanneer zal de richtlijn met eventuele uitbreiding worden geïmplementeerd in de Vlaamse wetgeving? Hoe ziet u tot slot de verdere toekomst van radio, in functie van de ontwikkeling van onder andere 'connected dashboards', de ontwikkeling van de radioplayer enzovoort?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de vraag, collega Segers. Voor de stand van zaken over de uitrol van digitale radio verwijs ik graag naar de rapportering die ik daarover begin dit jaar op de ministerraad van de Vlaamse Regering heb gebracht, via een mededeling die ik ook zal laten verdelen onder alle commissieleden. Het gaat ook over een weerslag van een onderzoek dat eind vorig jaar ook in de media is verschenen en waar ik nog eventjes op terugkom. De mededeling bevatte onder meer de stand van zaken inzake digitaal radioluisteren en de vooruitgang van het sectorgedragen overleg, dat de vorm aanneemt van Digitale Radio Vlaanderen, een ad-hocsamenwerking tussen de overheid, de landelijke radio's en Norkring.

U peilde naar de pijnpunten in het beleid. Ik spreek liever over aandachtspunten of uitdagingen. Pijnpunten zou betekenen dat we van oordeel zijn dat er hier iets

verkeerd loopt, maar ik denk dat dat niet onmiddellijk het geval is. De vraag is vooral hoe snel we vooruitgaan met de digitalisering. En de visie vanuit de Vlaamse overheid is daarbij helder: de toekomst van radio is digitaal, en we moeten daar ook snel naar evolueren. We zijn ook stappen aan het zetten in de juiste richting.

Goed nieuws is bijvoorbeeld de groei van het DAB+-luisteren. Maal drie, dat is toch indrukwekkend. Het gaat van 3 naar 9 procent, akkoord, maar het zijn toch belangrijke stappen vooruit. Daartegenover staat bijvoorbeeld dat het online digitaal luisteren stagneert. Dat is wel ergens zorgwekkend. Daar moeten we zeker naar kijken. We moeten zoeken hoe we ook op dat gebied de nodige groei kunnen realiseren. Daar wordt samen met de spelers aan gewerkt.

U vroeg ook naar de situatie in de tunnels. Het Agentschap Wegen en Verkeer heeft ons meegedeeld dat in de Craeybeckxtunnel in de nachten van 3 en 4 juni 2020 de eerste proeven uitgevoerd zijn met betrekking tot de installatie van DAB+ in die tunnel voor de drie Vlaamse DAB+-multiplexen. Dat is goed nieuws. Bijkomende proeven zijn echter nog nodig vooraleer het systeem definitief operationeel wordt. Indien de ombouw van de Craeybeckxtunnel goed verloopt, kan het systeem vervolgens verder worden geïnstalleerd in de overige TERN-tunnels (Trans-European Road Network): de Vierarmentunnel, de Kennedytunnel, de Beverentunnel en de Tijsmanstunnel. Voor alle duidelijkheid: dat is natuurlijk de bevoegdheid van het Agentschap Wegen en Verkeer en mijn collega Lydia Peeters.

Wat de Brusselse tunnels betreft, werkte de vorige Brusselse Hoofdstedelijke Regering aan de installatie van een systeem voor het uitzenden van radioprogramma's via DAB+ in de volgende tunnels: Jubelpark, Leopold II, Schuman, Kruidtuin, Baljuw, Troon, Hallepoort, Rogier, Reyers, Louiza, Montgomery en Simonis. De verdere ontwikkeling voor DAB+ in de Brusselse tunnels is uiteraard een bevoegdheid van de gewestelijke overheidsdienst Brussel Mobiliteit en van collega Van den Brandt. Wij hebben ook contacten om dat verder op te volgen.

Wat betreft de omschakeling en het afschakelplan voor FM: mijn collega Sven Gatz had ongetwijfeld 'optimism is a moral duty' als motto. We moeten daarin zeker vooruit proberen te gaan, maar u weet ook wat het Mediadecreet daarover zegt, namelijk dat de datum afhankelijk is van een tweejaarlijkse monitoring – ik kom daar dadelijk op terug – en de evolutie van de groei. Daarbij werd in de memorie van toelichting gesteld dat zo'n datum zou worden vastgelegd bij het bereiken van 50 procent digitaal luisteren. U weet dat we daar nog lang niet zijn. Op dit moment is het dus ook heel moeilijk om daar uitspraken over te doen.

Ik zou graag snel gaan in de digitalisering. Het afschakelen moet daarop volgen. We moeten er ook voor zorgen dat iedereen mee is. Op dit moment is het zeer moeilijk om een tijdstip te bepalen, aangezien we nog ver van de doelstelling van 50 procent in de memorie van toelichting zitten.

De beslissing om geen meting te doen dit jaar, is al genomen in het voorjaar van 2018, toen de opdracht tot meting in de markt werd gezet. Dat is dus conform het bestek dat toen is gegund. Het bestek refereerde overigens aan het Mediadecreet, dat in artikel 133 verwijst naar een tweejaarlijks monitoringsrapport. Ingevolge die bepaling werd toen beslist om een eerste meting te houden in 2018, een zogenaamde nulmeting. September 2018 was het jaar dat DAB+-uitzendingen door landelijke radio-omroepen verplicht werden en de meting gebeurde er net voor. Omdat 2018 dan het referentiejaar was met de nulmeting, werd de keuze genomen voor een tweede meting in 2019 ten opzichte van 2018. Om daarna in lijn te zijn met het decreet, dat spreekt van een tweejaarlijks rapport, werd gesteld dat de meting daarna zou gebeuren in 2021 en niet in 2020. De opdracht werd aldus gegund door het departement op 24 juli 2018 voor metingen in 2018, 2019 en 2021.

U had nog een vraag over de omzetting van de EU-richtlijn inzake DAB+-toestellen. Ik verwijs hier naar de passages van het regeerakkoord en mijn beleidsnota. In het regeerakkoord staat dat de overgang naar een digitaal radiolandschap verder wordt ondersteund, dat DAB+ FM moet vervangen en dat we ervoor zorgen dat er voortaan enkel nog radiotoestellen verkocht kunnen worden die ook een digitale ontvangstmogelijkheid hebben. Mijn beleidsnota stelt dat ik ernaar streef dat radiotoestellen die bij ons verkocht worden, ook meteen een ingebouwde DAB+-ontvanger krijgen.

De EU-richtlijn stelt dat wagens een DAB+-ontvanger ingebouwd moeten krijgen, maar niet uitdrukkelijk dat alle radiotoestellen een digitale ontvangstmogelijkheid moeten hebben. Hierin laat de richtlijn de lidstaten vrij om zelf deze maatregelen te nemen. Ik zal deze mogelijkheid in de komende maanden verder onderzoeken en hierover overleg plegen met de sector en collega's. De omzetting van de richtlijn staat op de planning voor dit jaar, met een definitieve goedkeuring wellicht begin volgend jaar.

De toekomst van radio is uiteraard digitaal. Wanneer we over digitale radio spreken, dan hebben we het over de waaier aan digitale mogelijkheden om naar de radio te luisteren. De term 'digitale radio' verwijst dus niet enkel naar de radiotoestellen in de wagen of woonkamer, maar gaat veel breder dan dat. Ook de radiokanalen op de digitale televisie en het beluisteren van radio via apps op smartphone of tablet en via het internet vallen daar bijvoorbeeld onder.

Ik wil ook aandacht geven aan de overtuiging van experten dat DAB+ in de eerste plaats een toekomstig alternatief is voor FM in de wagen, maar dat wanneer het gaat over woningen of andere vaste locaties ook onlineradio belangrijker wordt, onder meer door de interactiviteit die onlineradio toestaat en het gebruiksgemak van apps zoals Radioplayer. Ook buitenshuis kan dit trouwens zeer relevant worden, zeker als we de ontwikkeling van 5G kunnen bespoedigen, maar daarvoor zijn nog enkele stappen nodig, ook in andere gewesten en in het bijzonder in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Dit hangt ook samen met de tendens van het 'internet of things', internet dus geïntegreerd in zaken. Een goed voorbeeld daarvan is het dashboard in een auto dat zich steeds meer tot een besturingssysteem ontwikkelt. Het gebruik van radio op dat scherm verandert mee. Om radio op dezelfde manier in tientallen automerken te kunnen integreren, dient de distributie van signalen en metadata vanuit alle radiostations volgens wereldwijde standaarden plaats te vinden. Daarvoor zijn de belangrijkste omroepen in België een samenwerking aangegaan met Radioplayer Worldwide, een hybride platform dat volledig bestuurd en beheerd wordt door de zenders zelf, met respect voor de merken en commerciële onafhankelijkheid. Radioplayer België maakt dus deel uit van een groter wereldwijd geheel, en dit om slagkracht en uniformiteit te hebben richting auto-industrie en andere partijen in een veranderende wereld waarin de grote techbedrijven abonnementen en gebruiksgegevens proberen te vermarkten en te monopoliseren.

Het is zeer positief dat onze mediaspelers hierop inspelen en samenwerken. Op die manier willen we de digitalisering van de radio verder blijven ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Minister, ik dank u voor uw uitvoerige en gedetailleerde antwoord. We brengen dit dossier in het Vlaams Parlement regelmatig op tafel. Dat is een paar maanden geleden nog eens gebeurd. Het is belangrijk om schot in de zaak te krijgen. Er zit zeker en vast schot in de zaak. We beweren niet dat het stilligt. Er is de stijging van 3 tot 9 procent. Als we alle mogelijkheden optellen om digitaal naar de radio te luisteren, denk ik dat we aan 16 procent zitten. We zijn echter nog ver af van een switch-off. Het is goed dat u omzichtig antwoordt, want

we mogen dit zeker niet te vroeg doorvoeren. Daar zijn een aantal randvoorwaarden voor nodig.

Het overleg met de autosector en de omzetting van de Europese richtlijn zijn heel belangrijk, maar ik denk ook aan de begeleiding van en communicatie ten aanzien van mensen die digitaal niet mee zijn. Zij mogen niet zomaar panikeren als ze geen klank meer uit hun FM-toestel krijgen. We moeten die mensen hard begeleiden. De campagnes van de VRT en de commerciële zenders moeten hun deel doen. Dat is belangrijk.

Ik ben ook positief over het experiment in de Craeybeckxtunnel om proeven in tunnels te doen. Het is goed dat er overleg met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering is, zodat Vlaamse pendelaars die met de auto in Brussel komen, een degelijke ontvangst hebben. Laat ons hopen dat ze die auto meer en meer laten staan.

Wat de omzetting van de Europese richtlijn betreft, hebt u geen antwoord gegeven op mijn suggestie na te gaan of we, zoals in Frankrijk is gebeurd, geen verbod kunnen invoeren op de verkoop van toestellen die niet in een DAB+-ontvangst voorzien. Ik denk dat we dat echt moeten doen.

Wat het sectoroverleg betreft, hebt u verwezen naar Digitale Radio Vlaanderen, waar de VRT, samen met twee grote commerciële spelers, goed werk verricht, maar tijdens een vorige commissiebespreking hebben verschillende leden erop gewezen dat u de lokale zenders daar meer bij moet betrekken. Meer en meer lokale zenders kiezen ervoor enkel DAB+ te gebruiken. Er is momenteel nog niet echt voorzien dat ze dat kunnen. Norkring heeft een technisch plan ontwikkeld en verklaard dat er in dat plan ook plaats voor de lokale radio's zal zijn. Voormalig minister Gatz heeft echter verklaard dat hij dat plan nooit heeft gekregen. Ik heb u tijdens de vorige bespreking al gevraagd of u Norkring eens kunt contacteren met de vraag of dat plan wel degelijk bestaat en wat de stand van zaken is.

In de marge van mijn bijkomende vraag wil ik nog even refereren aan het noodfonds. Er zijn ondertussen al enkele lokale zenders in Vlaanderen die enkel DAB+ gebruiken. Kunnen zij ook een beroep doen op de steunmaatregelen waarin u voor de lokale radio's hebt voorzien en waarvoor wij onze appreciatie hebben uitgedrukt?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Mevrouw Segers, ik heb niet echt bijkomende vragen, maar ik wil u bijtreden. Ik ondersteun uw vraag om de lokale radio's ook bij het digitale verhaal te betrekken. Dat gebeurt nu nog op een zeer beperkte wijze.

Ik had toch nog een vraagje. Ongeveer een half jaar geleden heb ik een gelijkaardige vraag gesteld. U hebt toen gezegd dat u er 'volgend jaar' meer over zou weten. Het is in die zin misschien wel goed dat we nu een update krijgen. Daarom, bedankt voor de vraag, collega. Loopt die consultancy-opdracht van het bureau Jacky B nog? Minister, dat is gestart onder uw voorganger. Wordt dat regelmatig verlengd? Hoe werkt dat verder?

Een half jaar geleden hebt u beloofd dat de Stuurgroep Digitale Radio zou bekijken hoe de lokale radiosector daarbij zou worden betrokken en hoe we ze dan ook op DAB+ kunnen krijgen, op termijn of geleidelijk aan. U had het toen ook over de MUX10. Is daar nog plaats op, of niet? U hebt toen gezegd dat u er 'volgend jaar', dat is dus nu, 2020, werk van zou maken. U kunt misschien nog niet een heel gedetailleerd verslag geven, maar het is toch interessant om te vertellen wat er ondertussen is gebeurd, vooral in verband met de lokale zenders.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dit is al vaak aan bod gekomen. Mijn partij is altijd een grote voorstander geweest van een onverwijlde uitrol van DAB+, op termijn in de plaats van FM. We keken daarbij ook, het is al gezegd, naar de autosector, om toch die omslag te maken en om een versnelling in dat proces teweeg te brengen.

Collega Segers, ik hoor u verwijzen naar een aantal problemen die nog altijd bestaan. U verwijst onder andere naar de Leopold II-tunnel. Als ik goed ben ingelicht, is dat een tijdelijk probleem. In het kader van de acties tegen Leopold II zou die tunnel deze zomer worden gedempt, heb ik vernomen uit een betrouwbare bron.

Digitale radio biedt, zoals we weten, een aantal extra mogelijkheden. Het schept ook extra ruimte voor de zenders, ruimte die ook wel nodig is. Dat hebben we een aantal keren kunnen vaststellen toen we met de sector te maken kregen.

Minister, ik geef u gelijk wanneer u zegt dat we de mensen niet moeten bruuskeren. Maar er moet op een bepaald moment wel een kantelpunt zijn. Dat wordt dan misschien ook wel een vorm van rechtszekerheid – al is dat misschien niet het juiste woord – voor iedereen en ook voor de sectoren. Ik zou u willen vragen om dat zeer goed te monitoren. Op het moment dat u het gevoel krijgt dat we er bijna zijn en dat we er met een duwtje meer zullen geraken, dan moeten we dat kantelmoment vastleggen en het aan iedereen zeggen, en dan schakelen we over. Dat is belangrijk, anders kun je hiermee blijven spartelen en kan dit nog heel lang duren. Zodra we zien dat het kantelmoment mogelijk is, moeten we het vastleggen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mijnheer Vandaele, het is inderdaad de filosofie van het Mediadecreet om, zodra er wat zicht komt op een omslag – waarbij men in de memorie sprak van 50 procent digitale radio –, de datum helder vast te stellen, zodat er inderdaad rechtszekerheid of minstens duidelijkheid is voor alle spelers. Dat is zeker het perspectief waarin we werken.

Mevrouw Brouwers, u verwees naar een consultancy-opdracht. Die opdracht loopt nog. Het is overigens deze consultant die de stuurgroep begeleidt en voorbereidt, en die ook de promotiecampagnes begeleidt en de metingen opvolgt. Het gaat om het bekende Nederlandse bureau Jacky B, geleid door Jacqueline Bierhorst, die ook al, voor mijn tijd, naar de Mediacommissie is gekomen.

Collega Segers, ik heb ook met Norkring contacten gehad sinds onze vergaderingen en gesproken over de rapporten en teksten die zij daar hebben bekeken, specifiek ook rond de MUX10 en de mogelijkheden om daar ook ruimte te creëren voor lokale radio's. We nemen dat zeker ook mee.

Ik had ook het engagement genomen om de lokale radio's daarbij te betrekken. Ik kan bevestigen dat er bij een vergadering van de stuurgroep inderdaad een delegatie van lokale radio's aanwezig was. Dat wordt daar zeker in meegenomen.

Collega Segers, het is mij niet duidelijk naar welke radiozenders u verwijst wanneer u het hebt over lokale radio's die enkel op DAB+ zijn. Ik wil dat zeker bekijken, als u dat kunt doorgeven. Maar vanuit het noodfonds zijn we nu aan het analyseren op welke wijze we het beste steun kunnen geven aan de lokale radio's die van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) een licentie hebben om uit te zenden via FM. Dat is als dusdanig ons basisuitgangspunt, maar als u nog nadere info hebt over de zenders waarnaar u verwijst, kunnen we zeker ook bekijken of zij in de scope opgenomen kunnen worden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Het is goed om te horen, minister, dat u heel actief bezig bent met het dossier. Ik ben blij te vernemen dat er een delegatie van de lokale radio's bij het laatste overleg van de stuurgroep aanwezig was, want ik had daar andere informatie over gekregen.

Over die vraag rond DAB+: het zijn een viertal radio's – FamilyRadio, Radio Maria, Evergreen, ROXX – die alleen op DAB+ zitten. Ik ben blij te horen dat u ook daar de opening maakt zodat zij ook zouden kunnen rekenen op die steunmaatregelen.

Tot slot denk ik met alle collega's van alle fracties dat dit een dossier is dat ons kamerbreed bezighoudt. We blijven dat opvolgen, goed te horen dat u het ook actief opvolgt. Het is heel belangrijk voor de lokale radio's dat u ook voor hun verzuchtingen oor hebt.

Met betrekking tot uw antwoord op de opmerking van collega Vandaele dat we op een bepaald moment wel een daad gaan moeten stellen: akkoord, persoonlijk denk ik wel dat 50 procent veel te laag is. FM al afschakelen als 50 procent van de mensen overschakelt naar DAB+: ik denk dat dat veel te vroeg is. Ik zou nogmaals willen oproepen om daar ook heel actief campagnes en promoties te doen. We gaan met verenigde krachten moeten werken om die omslag te realiseren, maar ik voorzie niet dat die binnen een jaar of twee gebeurd zal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het gebrek aan kampplaatsen door de coronacrisis
– 2364 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het wegvallen van buitenlandse en Waalse jeugdkampen
– 2493 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): We hebben een aantal weken geleden het fantastische nieuws gekregen dat de jeugdkampen konden doorgaan. Minister, ik vond dat dat zeer goed aangepakt is, zowel door u als door heel de jeugdsector. Het is evident dat er een aantal maatregelen genomen worden om de veiligheid op die kampen te garanderen, onder andere de bubbels van maximum vijftig, en ook een heel aantal andere maatregelen. Dat zorgt ervoor dat er op een aantal plaatsen toch extra behoefte is aan kampplaatsen.

Wij hebben een aantal getuigenissen van jeugdbewegingen ontvangen dat ze het signaal krijgen dat ze toch niet kunnen gaan. Dat komt daarbovenop. Het is vooral uit Wallonië. Het is niet helemaal duidelijk: soms is het de boer die aangeeft dat hij het dit jaar niet ziet zitten, maar soms is het ook een lokale burgemeester die dit jaar liever geen jeugdkampen heeft op zijn grondgebied.

Ik heb ondertussen begrepen dat er in heel wat Vlaamse steden en gemeenten al oproepen gedaan werden door de jeugddienst of de schepen van Jeugd om op zoek te gaan naar extra kampgronden, specifiek voor dit jaar. Ook hier in Turnhout heeft mijn opvolger als schepen van Jeugd, Jan Van Otten, een oproep gedaan. Ik heb zelf die oproep ook gevolgd: ik heb al een tent gezet hier in de tuin. Alleen vrees

ik dat we daarmee niet alles gaan kunnen oplossen, daar gaat maar een heel kleine jeugdvereniging gebruik van kunnen maken.

Een aantal van de vragen die ik had ingediend zijn ondertussen misschien al een klein beetje achterhaald, want ik heb de vraag twee weken geleden ingediend, maar omdat we vorige week geen vragen om uitleg hebben kunnen behandelen, doen we ze nu.

Bent u ervan op de hoogte dat er effectief kampplaatsen worden geannuleerd?

U hebt recent ook overleg gehad met de schepenen van Jeugd. Er is een oproep geweest naar onze lokale besturen om zo maximaal mogelijk te kijken naar extra kampgronden. Hebt u daar al zicht op, of er effectief veel extra kampplaatsen gevonden kunnen worden?

Hebt u reeds contact gehad met uw collega's van de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest om dat probleem aan te kaarten? Het zou goed zijn als zij aan hun lokale besturen duidelijk maken dat het echt belangrijk is dat er zo veel mogelijk kampgronden vrijgegeven worden.

Misschien nog een laatste suggestie: hebt u reeds contact gehad met de minister van Defensie of met Defensie om te kijken of er daar ook extra mogelijkheden zijn?

De voorzitter: Dank aan collega Anaf, die zijn vraag stelde, live vanop de kampeerlocatie.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel. Live vanuit het Vlaams Parlement, niet vanop mijn kamplocatie. Collega Anaf, ik vind het wel een beetje jammer dat u niet in de tent bent gaan zitten, dat had ik nog net iets mooier qua setting gevonden.

Voor de rest sluit ik mij voor een groot stuk aan bij de inleiding van uw vraag. Het is natuurlijk een tijdje geleden dat ze werd ingediend, en misschien is daar in de loop van de weken en dagen vordering in gekomen. Maar het signaal kwam dat er vanuit Wallonië en vanuit het buitenland vooral vanuit lokale besturen wat weigerachtig werd gekeken naar Vlaamse jeugdverenigingen die hun kamp zouden opzetten in Wallonië, in dit geval. Daar speelt nog altijd een beetje de kwestie van de Afrikaanse varkenspest, daar speelt natuurlijk ook corona, ondanks de beslissing van de Veiligheidsraad.

Om niet alles te herhalen wat collega Anaf al geschetst heeft van de problematiek, heel concreet: de vragen.

Hebt u zicht op die problematiek, vooral op het vlak van de Waalse kampplaatsen? Hebt u enig zicht op het aantal jeugdverenigingen dat daarmee in de problemen geraakt?

Hebt u zelf initiatieven genomen, of eventueel via de Veiligheidsraad, om die Waalse lokale besturen te informeren over de regels die zijn afgesproken binnen de Veiligheidsraad? Hebt u hierover eventueel overleg gehad met uw Franstalige collega?

Hoe verloopt het initiatief rond SOS Zomerkamp? Denkt u dat u de weggevallen kampplaatsen via dit initiatief kunt wegwerken, of blijft daar een zekere discrepantie bestaan tussen vraag en aanbod?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's Anaf en Coenegrachts, voor de vragen. Collega Anaf, dat is wel de meest originele plaats ooit gezien, hoewel collega Rombouts ook al eens voor een speelpleintje gestaan heeft, maar ik denk dat dat een virtueel speelpleintje was, ik ben niet zeker.

Het is vandaag natuurlijk een heel grote zorg van heel wat jeugdbewegingen. Op 22 mei hebben ze het mooie signaal gekregen dat de zomerkampen en de jeugdactiviteiten kunnen doorgaan. Sinds maandag ben ik dan ook heel blij dat de versoepeling van vorige week van de Veiligheidsraad in het ministerieel besluit uitgevaardigd is en dat er in de Q&A is gepreciseerd dat jeugdactiviteiten opnieuw kunnen plaatsvinden voor groepen tot twintig, met telkens een meerderjarige begeleider, zoals in de sportsector. Dat zijn goede stappen voorwaarts, maar het is natuurlijk ook een grote uitdaging. Als je ziet dat de buitenlandse kampen op meer dan 150 kilometer niet toegestaan zijn wegens de veiligheidsprocedure die de jeugdsector heeft voorgesteld om ervoor te zorgen dat een ouder een kind heel snel kan ophalen als het ziek zou worden, en als je ziet dat je met bubbels van vijftig werkt, waardoor je weliswaar op één site met meer dan vijftig kunt zitten – daar is geen beperking op – maar dat je in die bubbels moet werken, dan weet je dat er ook meer kampterreinen nodig zijn.

Er zijn verschillende zaken belangrijk. Eerst en vooral is er het probleem van de duidelijkheid. Zowel voor de jeugdorganisaties als voor de lokale besturen moet duidelijk zijn wat de regels zijn. Langs Vlaamse kant is dat vrij goed georganiseerd dankzij de grote betrokkenheid van heel de jeugdsector in heel het voorbereidend traject.

Samen met De Ambrassade en ook met Bataljong, de ondersteuner van het lokale jeugdwerk, en de jeugdwerkorganisaties, hebben we richtlijnen en draaiboeken uitgeschreven, ook voor de lokale besturen. Al deze informatie is gebundeld op de speciaal daarvoor gemaakte webstek van De Ambrassade en op de website van Bataljong, gericht op de lokale besturen.

Ik denk dat in Vlaanderen de regels vrij duidelijk zijn. In Wallonië was er soms wat onduidelijkheid bij lokale besturen over de betekenis van de bubbel van vijftig. Sommige burgemeesters hebben dat geïnterpreteerd als een echt maximum. Ik verwijs ook naar het antwoord van de minister-president van de Franse Gemeenschap Jeholet in het parlement op een vraag van het parlementslid Desquesnes, waarin hij duidelijk heeft gezegd dat die bubbel van vijftig geen maximum is. In Vlaanderen leeft dat iets minder, maar in Wallonië was er een petitie van een aantal mensen om de bubbel van vijftig aan te passen. De minister-president heeft daarop geantwoord dat dat niet in het verschiet ligt, maar dat die bubbel geen maximum is – een belangrijk element, dat nu ook aan het doordringen is in Franstalig België.

Voor het vinden van een kampplek, heb ik een oproep gedaan om de website van SOS Zomerkamp in de kijker te plaatsen. Ik heb ook een partnerschap met de Katholieke Landelijke Jeugd (KLJ) en de Boerenbond, waarbij landbouwers hun gronden ter beschikking stellen. Daar is al respons op. Op deze website kan iedereen een kampplaats of kampgrond aanbieden, en kunnen groepen aangeven welke kampplek ze nog zoeken. Het is niet beperkt tot landbouwers, ook lokale besturen kunnen daarop intekenen, en ook andere particulieren. We volgen natuurlijk de ontwikkelingen ook heel nauwgezet op. Ook geven we extra stimulansen om dat te doen.

Het is vandaag niet zo gemakkelijk om daar een uitgebreide stand van zaken over te geven. Enerzijds is dat aanbod nog aan het ontwikkelen, maar ook bij de groepen zelf zijn er constant nieuwe beslissingen en is men aan het zoeken naar oplossingen.

De vraag werd gesteld naar het contact met de Franstalige collega. Het overleg over de zomer is bijna van in het begin gevoerd samen met Valérie Glatigny, die bevoegd is voor de jeugd in de Franse Gemeenschap, en Isabelle Weykmans, die bevoegd is voor de jeugd in de Duitstalige Gemeenschap. Zij zorgen ook voor een link met de andere collega's, onder meer de Waalse Regering. Zij zijn zich ook zeer bewust van de problematiek en hebben ook heel wat contacten gehad met hun lokale besturen, zoals wij dat in Vlaanderen ook doen. We plannen daar de komende twee weken ook verdere contactmomenten om dat proces te bespoedigen en om ervoor te zorgen dat de burgemeesters er gerust in zijn. Het blijft natuurlijk een stuk lokale autonomie, het is de burgemeester die verantwoordelijk is voor de openbare orde op zijn grondgebied. Het gaat soms over zeer kleine gemeenten, die heel veel jonge mensen ontvangen in de zomer. Op zich is dat geen probleem, maar ik denk dat de doelstelling van mijn Franstalige collega en van mijzelf moet zijn om het vertrouwen tussen de jeugdorganisaties en die lokale besturen te versterken. We zijn ook actief bezig om daar de nodige contacten te leggen, zodat de resterende problemen zo veel mogelijk opgelost kunnen worden.

Er was ook een vraag naar de terreinen van Defensie. Het is daar al langer mogelijk om bivakplaatsen te huren. Het jeugdwerk maakt hier ook gebruik van. Op de website mil.be/nl/pagina/dienstverlening vind je onder bivakplaatsen een overzicht van de beschikbare terreinen en de contactinfo. Het is inderdaad voorzien dat zij ook daarbij betrokken worden.

We kijken naar het leger, we kijken naar landbouwers, we kijken naar particulieren, en we nemen de nodige contacten met de Franstalige collega's om te zorgen dat het vertrouwen van de lokale besturen ook in Wallonië versterkt kan worden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij te horen dat er met uw Franstalige en Duitstalige collega's overleg geweest is. Ik hoop dat er met het antwoord van de minister-president in Wallonië meer duidelijkheid gegaan is naar die lokale besturen. Ik hoop dat men aan Franstalige kant ook die vertaling naar lokale besturen goed doet. Het is echt belangrijk. Ik snap de bekommernissen van zulke kleine gemeenten, maar het zal sowieso al moeilijk worden om voor iedereen een goede kampgrond te vinden. Er worden extra inspanningen gedaan, ook bij ons. Maar we moeten proberen om op die kampplaatsen zo veel mogelijk groepen te laten stationeren.

Misschien nog een paar bijkomende vragen. Ik was er inderdaad van op de hoogte dat je ook bij Defensie op kamp kunt gaan. Maar ik vraag me af of er overleg geweest is met Defensie om te kijken of er dit jaar nog meer kampgronden opengesteld kunnen worden. Dat zijn vaak heel grote domeinen, misschien is daar nog wel iets meer mogelijk. Dat was eigenlijk de vraag.

En financieel: er worden heel wat extra maatregelen verwacht in het kader van de veiligheid, dat is logisch. Dat zal ook wel wat geld kosten.

Er is natuurlijk dat noodfonds. We hebben het daar de vorige weken uitgebreid over gehad. Ik heb u toen ook de vraag gesteld: stel dat blijkt dat dat noodfonds ontoereikend is, is er dan een mogelijkheid om daar toch nog bij te schakelen? Ik heb begrepen dat uw collega Lydia Peeters heeft aangekondigd dat ze op 31 augustus zal bekijken binnen haar sector, Mobiliteit, of er nog extra noden zijn en of er eventueel nog geld bij moet worden gestoken, als het ergens nodig blijkt te zijn. Dus ook daar is die openheid er om eventueel nog iets extra's te voorzien. Ik weet niet of het nodig zal zijn, maar die openheid zou misschien wel handig zijn.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt voor het antwoord, minister. Het is goed te horen dat er sinds het moment van de indiening inderdaad heel wat stappen ondernomen zijn. Vooral de informatiedoorstroming naar de lokale burgemeesters is heel belangrijk. Onze jeugdverenigingen hebben al heel wat voorwaarden en drempels opgelegd gekregen om hun kampen veilig te kunnen organiseren. En dan is het overtuigen van een burgemeester aan de andere kant van de taalgrens misschien net dat stapje te veel. U hebt daar correct uw rol gespeeld.

Ik vind de suggestie van collega Anaf om de militaire domeinen verder in te zetten, een nuttige suggestie. Ik merk dat Defensie er werk van maakt, met een wel heel erg toegankelijke website, die met slash en slash en slash te bereiken is, zoals dat dan gaat bij Defensie. Maar bon, die openheid is er toch en die zou inderdaad misschien meer in de kijker kunnen worden gezet.

Maar over het algemeen ben ik heel erg dankbaar voor uw inzet in de voorbije dagen daaromtrent. En ik ben zeer tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, collega's, dank u wel voor de vragen en het antwoord. Ik denk dat we in deze commissie allemaal bezorgd zijn over de gevolgen van de beslissingen die genomen zijn, inderdaad de goede en de juiste beslissingen, op een goede manier aangepakt. Uit de hoorzitting met kinderen en jongeren zelf bleek ook dat er toch wel wat bezorgdheid was in de sector.

Ik denk dat het goed aangepakt wordt en ik ben ook blij dat er zo goed geïnvesteerd wordt in overleg met anderen. Ik moet zeggen dat de locatie van collega Anaf me zelf ook wel goesting geeft om op kamp te gaan. Ik heb het hem daarnet ook gestuurd: ik denk dat er in die tuin nog wel wat tenten bij kunnen. Misschien kunnen we deze zomer samen een bubbel van 50 maken, collega's, om elkaar op een andere manier te leren kennen. Het zou misschien verrijkend kunnen zijn voor het volgende werkjaar.

Ik wil nog twee kleine aandachtspunten aanstippen. Wat de lokale besturen betreft, minister, is mijn aanvoelen wel dat er daar echt nog mogelijkheden zijn. Veel lokale besturen hebben ook echt veel publieke gronden in eigendom. Ik heb het dan niet enkel over gebouwen, maar ook over onbebouwde percelen, waar er toch een en ander mogelijk zou moeten zijn. Ik zie geregeld zaken opduiken, maar ik denk dat er misschien nog wat meer mogelijk is. In welke mate kan daar, gecoördineerd met uw collega Somers, nog een extra initiatief komen om die aandacht nog wat aan te scherpen? Ik heb het dan, voor alle duidelijkheid, ook over de Vlaamse lokale besturen.

Het is ook geweten dat wij op de piekmomenten sowieso een tekort hebben aan kampplaatsen en bivakplaatsen. Dat is een structurele uitdaging. Ik ga niet van de gelegenheid gebruikmaken om hier nu te vragen wat het plan van aanpak op lange termijn is om dat op te lossen, maar het kan wel een momentum zijn om mensen die experimenteren en hun grond eenmalig ter beschikking stellen, er warm voor te maken om dat in de toekomst te blijven doen. Misschien kunt u dat meenemen in het traject, in de ondersteuning en de contacten met onder andere de Boerenbond en de KLJ en zo verder, die daar mooie initiatieven in nemen. Het kan misschien een momentum zijn om die openheid, die er door de crisis is richting het opvangen en het met open armen onthalen van onze Vlaamse jeugd, structureel te verankeren, zodat we een deel van de capaciteitstekorten ook in de toekomst kunnen opvangen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor de antwoorden. We hebben allemaal al een resem vreugdedansjes gedaan omdat de kampen kunnen doorgaan. Alhoewel het onder aanpassingen moet, denk ik dat iedereen toch heel gelukkig is dat we voort kunnen. Zeker wat het overleg betreft, kan de aanpak voor jeugd- en zomerkampen dienen als een voorbeeld van aanpak voor meer domeinen. Ik denk dat ik niet alleen voor mezelf spreek als ik dit zeg.

Er zijn in Vlaanderen toch nog gemeenten die hun kampplaatsen niet langer aanbieden. U zei dat onder andere Bataljong in overleg is gegaan en al uitvoerig heeft gecommuniceerd naar de lokale Vlaamse besturen. U zei dat u ook al overleg hebt gehad met de schepenen van Jeugd. Zijn er toch kampplaatsen die dit jaar niet ingericht kunnen worden als kampplaats? Wordt er, met respect voor de lokale autonomie, met deze lokale besturen nog in overleg gegaan om te trachten de beslissing te keren of om te kijken wat mogelijk is? Misschien kan een kleine push helpen.

Vanuit een confederale logica juichen wij natuurlijk overleg tussen de gemeenschappen toe. Zijn er voorbeelden van Waalse jeugdorganisaties die normaal terecht hadden gekund in Vlaanderen maar dat nu niet kunnen? Dat zou natuurlijk ook jammer zijn. Wordt dit ook opgepikt indien dit probleem zich voordoet?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil me graag aansluiten bij deze vraag. We kunnen enkel aanmoedigen dat er gekeken wordt op welke manier we zoveel mogelijk jeugdverenigingen op een goede plek een kampplaats kunnen aanbieden. De website die we zoveel mogelijk proberen bekend te maken, wordt goed gebruikt, merk ik. Als je op de kaart kijkt, dan zie je dat er heel wat kampplaatsen aangeduid staan en dat er ook extra aanbiedingen zijn, die heel divers zijn, van kleinere tot grotere. Ik weet niet hoeveel personen er in de tuin van de heer Anaf kunnen. *(Gelach)*

Elke nieuwe unieke plek waar er gekampeerd kan worden, is interessant om te onderzoeken.

Ik weet dat u een oproep hebt gedaan naar de lokale besturen. Ik hoop dat binnen elke partij die oproep mee ondersteund wordt naar de eigen lokale besturen. Het kan zeker een impuls zijn als elk van ons in deze commissie dat signaal heel duidelijk doorgeeft.

Dan is er ook nog de vraag welke overheidsgronden er eventueel zijn. Ook Vlaanderen heeft immers overheidsgronden. Is er door de verschillende ministers al een grondige oefening gebeurd om te kijken welke gronden er vanuit Vlaanderen aangeboden kunnen worden via SOS Zomerkamp? Daar zijn misschien ook nog mogelijkheden. Ik zie alleszins al zeer diverse private initiatieven.

Ik wil me aansluiten bij wat de heer Vaneeckhout zei en wat ik in het verleden ook al meermaals aanstipte: het is belangrijk om te kijken welke ervaringen we hebben met de nieuwe kampplaatsen die zich aandienen. We hebben contactgegevens van die mensen. Het is belangrijk om na te gaan hoe zij dat hebben ervaren en of die kunnen evolueren naar meer duurzame kamplocaties. Minister, ik vraag u om daar aandacht voor te hebben.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik dank de leden voor de extra vragen.

We hebben inderdaad contact gehad met het kabinet van de minister van Defensie, ook over de tenten trouwens. We zullen zeker kijken of daar nog verdere

mogelijkheden zijn. In elk geval is het platform er en zijn de plaatsen er. De jeugdorganisaties die dat wensen, kunnen zeker in dialoog gaan. De bubbels zorgen ervoor dat je wat meer ruimte nodig hebt voor dezelfde groepen. We kunnen daar zeker op verder werken.

De discussie over het noodfonds hebben we al gehad. Het noodfonds dekt natuurlijk schade die is geleden, en in de zomer spreken we iets minder over schade, behalve misschien voor de buitenlandse kampen op meer dan 150 kilometer afstand. Het gaat meer om bijkomende kosten, zoals hygiënisch materiaal. Er is in mindere of meerdere mate altijd hygiënisch materiaal aanwezig, maar in dit geval moeten ook handgel, meer zeep, ontsmettingsmiddelen en poetsmiddelen worden meegenomen.

Op mijn vraag heeft de Vlaamse Regering op 5 juni 2020 de beslissing genomen in nog meer ondersteuning te voorzien. We zullen daar de komende dagen en weken mee aan de slag gaan. Er is voorzien in bijkomende ondersteuningsmiddelen die boven op het noodfonds komen. Het noodfonds dekt schade, maar hiermee kijken we vooruit naar de kampzomer. Samen met onder meer De Ambrassade en de koepels van de jeugdbewegingen geven we verder ondersteuning.

De betrokkenheid van de lokale besturen is belangrijk. Het gaat dan natuurlijk om verschillende elementen. Het eerste element is dat iedereen goed moet begrijpen wat de regels zijn. Dat geldt niet het minst voor de speelpleinwerkingen die de lokale besturen vaak zelf organiseren. Ik heb de indruk dat het vrij duidelijk is. Samen met minister Somers en het crisiscentrum heb ik ervoor gezorgd dat we duidelijkheid hebben gecreëerd. Het tweede element is effectief dat lokale besturen zelf gronden en lokalen ter beschikking kunnen stellen. Dat kan door middel van SOS Zomerkamp gebeuren, maar er zijn heel wat denksporen.

Mevrouw Rombouts, wat de Vlaamse overheid betreft, zie ik niet onmiddellijk veel opportuniteiten. Het klopt dat er een mogelijkheid is om iets in SOS Zomerkamp in te voeren, maar ik heb daar op dit moment geen zicht op. Ik denk dat uw eerdere suggestie met betrekking tot de lokale besturen fijner vertakt is en meer mogelijkheden biedt. We kunnen vanuit de Vlaamse overheid zeker verder bekijken of er nog mogelijkheden zijn.

Een belangrijk punt dat wel het noodfonds betreft, is dat we de lokale besturen 87 miljoen euro geven. Ik heb de schepenen van Jeugd al eerder opgeroepen om zeker na te gaan of er voldoende ondersteuning van lokale organisaties is, welke schade ze hebben geleden en welke eventuele ondersteuning ze nodig hebben.

Ik geef een heel concreet voorbeeld. Vroeger kon een jeugdbeweging misschien met een gehuurde bus ter plaatse geraken. Door de bubbeltheorie zal die jeugdbeweging nu misschien twee bussen nodig hebben. Dat kan een extra kost met zich meebrengen. Dat is niet altijd het geval, maar dat kan het best op het niveau worden ingeschat. Sommigen zullen misschien een extra tent of meer spelmateriaal willen aankopen. We kunnen als Vlaamse overheid niet bepalen hoeveel dat per organisatie zal kosten. Voor de ene organisatie zal dat zeer weinig zijn, maar voor de andere organisatie zal dat misschien veel zijn. De lokale besturen zijn goed geplaatst om dat te kunnen inschatten en ze hebben daar ook middelen voor. Dat is een belangrijk element.

Mevrouw Perdaens, ik heb nu geen zicht op Waalse jeugdbewegingen die in Vlaanderen problemen zouden ondervinden. Het omgekeerde is wel het geval en dat heeft vaak met de bubbels te maken. Ik denk dat de meeste gemeenten in Vlaanderen de boodschap eigenlijk zeer goed hebben begrepen. Ik heb geen weet van problemen met Waalse jeugdbewegingen. Het klopt natuurlijk dat het in beide richtingen gaat. Er zijn meer Vlaamse groepen die naar Wallonië gaan dan omgekeerd.

Wat uw confederale logica betreft, stel ik vast dat de samenwerking met de drie gemeenschappen op dit vlak bijzonder goed is. Dat staat los van het ideologische. Op 22 mei 2020 hebben het Overlegcomité en de Nationale Veiligheidsraad de beslissing die het jeugdwerk samen met de drie gemeenschappen heeft genomen op het federaal niveau helemaal gehonoreerd. Deze manier om het binnen het huidig federaal bestel aan te pakken, heeft zeker goed gewerkt.

Mijnheer Vaneeckhout, u hebt verwezen naar de opportuniteit die wordt geboden door private aanbieders die nu worden getriggerd om mee te werken. We moeten nagaan hoe ze structureel kunnen meewerken. Daar moeten we zeker rekening mee houden. Ik verwijs ter zake naar het masterplan jeugdkampen, de opvolger van het masterplan bivakplaatsen, waarin we werken aan versterking van die structurele aanpak.

Tot slot heb ik nog een punt inzake feedback. Ik heb net de laatste update over SOS Zomerkampen gekregen. Het is misschien interessant deze cijfers met de commissie te delen.

Er zijn dus sinds 13 maart 284 nieuwe kampplaatsen aangeboden, waarvan 208 in juli. Dat is niet slecht, wat het aanbod betreft. Het toont wel dat de oproep, onder meer ook via de KLJ en de Boerenbond, heeft gerendeerd. Ik ben dan ook zeer dankbaar voor de uitstekende samenwerking.

Ik verneem van De Ambrassade dat slechts 38 nieuwe groepen om hulp hebben gevraagd voor het vinden van een kampplaats. Wat de website betreft, is het aanbod voldoende. Dit is natuurlijk wel met een korrel zout te nemen omdat heel veel lokale organisaties zoekende zijn, aan het uitkijken zijn, beslissingen aan het nemen zijn. Die cijfers geven dus zeker een onvolledig beeld van de realiteit. Er zijn nog meer groepen die vandaag worden geconfronteerd met een beslissing in Wallonië, waar ze nog niet zeker zijn wat de situatie zal zijn. Maar het geeft toch al de indicatie dat er heel wat eigenaars, onder meer landbouwers, over de brug zijn gekomen. Ik vind dat een heel mooi teken van solidariteit met onze jeugd-organisaties.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Als collega Vaneeckhout, en gelijk wie eigenlijk, de Kempen wil komen ontdekken, altijd welkom. Het is hier fantastisch. Collega Rombouts kan dat ook getuigen. Het is hier geweldig om op kamp te gaan. Misschien niet allemaal in mijn tuin.

Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben ook blij met de cijfers die u op het einde nog meedeelde. Het is goed dat u ze wat genuanceerd brengt. Laten we ons met z'n allen blijven inzetten, zowel u op Vlaams niveau alsook onze lokale besturen, opdat zoveel mogelijk, en hopelijk alle jeugdverenigingen en groepen hun kamp op een goede manier kunnen laten doorgaan. U hebt daar goede stappen voor gezet. Ik denk dat het voor iedereen een mooie zomer kan worden.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister, voor de bijkomende antwoorden en cijfers. Het is fijn om te zien dat boer en tuinder impact hebben. Maar het heeft inderdaad geholpen. Het heeft ervoor gezorgd dat we over een aanbod beschikken

U hebt gelijk wanneer u zegt dat niet alle jeugdverenigingen zich al kenbaar hebben gemaakt. Het is goed te weten dat er een aanbod is voor diegenen die het nodig hebben. Op dit moment is er iets te veel, maar beter te veel dan te weinig.

Ik ben blij dat we met die solidariteit over heel Vlaanderen er toch voor kunnen zorgen dat alle jongeren deze zomer op kamp kunnen en een fijne ervaring en zomer zullen kunnen beleven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het onderzoeksrapport van Apestaartjaren
– 2441 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Op 28 mei 2020 werd het onderzoeksrapport van Apestaartjaren gepresenteerd tijdens een webinar. Dat onderzoek wordt om de twee jaar uitgevoerd door Mediaraven, Mediawijs en de onderzoeksgroep Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum-Media & ICT (IMEC-MICT) van de UGent. Dat onderzoek bevraagt duizenden jongeren over hun mediagebruik en hun ervaringen daarmee. In dat onderzoek sprongen enkele zaken mij heel erg in het oog.

In 2018 kregen kinderen gemiddeld op hun 11 jaar hun eerste smartphone. Nu, twee jaar later, staat dat al op 9,5 jaar.

Deze jongeren maken opvallend meer gebruik van sociale media en communicatie-apps. Op de lagere school gaat het dan vooral over TikTok en Snapchat. Als communicatie-apps zijn bij de jongeren van 12 tot 18 jaar vooral Snapchat en Instagram private messages heel populair. Vroeger bleek al dat websites aan populariteit moesten inboeten, maar ook Facebook blijkt bijna helemaal te worden vervangen door deze communicatie-apps.

Nog een opvallend gegeven is dat 10 procent van de kinderen uit het vijfde en zesde leerjaar zelf al ooit een 'sexy' foto van zichzelf uitstuurde. In het secundair zegt 9 procent al naaktfoto's te hebben gestuurd. 20 procent meldt ooit onder druk te zijn gezet om een sext te versturen. 38 procent zag ooit een doorgestuurde sext toekomen die eigenlijk voor iemand anders was bedoeld.

Toch zegt 67 procent van de jongeren dat er thuis niet wordt gepraat over welke foto's of filmpjes, al dan niet van zichzelf, ze online delen. Het onderzoek stelt dat het verbluffend is hoe weinig we met jongeren praten over een groot deel van hun leefwereld, namelijk hun mediagebruik.

Op basis van dat rapport heb ik voor u enkele vragen, minister. In welke mate past u het beleid richting jongeren en hun ouders aan, als u ziet dat op twee jaar tijd de leeftijd om een eerste smartphone te verwerven van gemiddeld 11 jaar naar 9,4 jaar ging, met het wisselende mediagebruik dat daarmee samengaat?

Meer dan ooit blijkt er nood te zijn om ouders te sensibiliseren om erover te praten. Twee op de drie kinderen praten niet over welke foto's of filmpjes ze al dan niet van zichzelf posten, terwijl wel 38 procent al een doorgestuurde sext zag die eigenlijk voor iemand anders was bedoeld. Hoe wilt u daar juist op inzetten?

Hoe wilt u de partners, zoals WAT WAT en Awel, ondersteunen om extra bij te sturen, zodat ze mee zijn met de nieuwste trends voor jongeren, veeleer dan te werken via kanalen die in populariteit dalen? Hoe wilt u de voorziene middelen optimaliseren om zoveel mogelijk jongeren te bereiken die gebruikmaken van deze sociale media?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de vraag, collega Perdaens. Het gegeven dat kinderen steeds jonger een smartphone hebben, houdt een aantal zaken in. Kinderen die in de lagere school een smartphone krijgen, krijgen die nu gemiddeld op de leeftijd van 9,4 jaar. Dat wil zeggen dat vanaf het vierde leerjaar 70 tot 80 procent van de kinderen een eigen smartphone heeft. Maar ook in het eerste leerjaar zijn er al kinderen met zo'n toestel. Naast het bezitten ervan, gebruiken ze ook andere toestellen, bijvoorbeeld die van hun ouders. Ook het gebruik van chat en sociale media stijgt vooral op die leeftijd – vooral bij TikTok en in mindere mate Snapchat zie je een stijging. En het zelf content maken en posten stijgt nog steeds vooral in het vijfde leerjaar, omdat ook Instagram er dan bij komt.

Kinderen in de lagere school gaan vooral terecht bij broers, zussen en ouders voor hun vragen, zowel technisch als bij andere problemen. Leerkrachten zijn zelden een aanspreekpunt daarvoor, stellen we vast. In het kader van onderwijs en eindtermen is dat toch een belangrijke zaak. Enerzijds is het logisch, omdat de toestellen vooral buiten de les of de school gebruikt worden, aan de andere kant is dat toch iets om in de gaten te houden.

Het klopt dat sexting en het ongeoorloofd doorsturen daarvan ook al op jonge leeftijd voorkomt, al verschilt de inhoud van zo'n sextingbericht of 'sext' – af en toe leren we nog woorden bij, collega Perdaens – naargelang de leeftijd, gelukkig maar. De interpretatie van wat dat is, is niet altijd exact dezelfde. Maar het gebeurt effectief al op jonge leeftijd.

Ik leer uit die vaststellingen dat een aantal beleidskeuzes die voorbereid zijn in de afgelopen legislatuur en die vandaag in de beleidsnota en in de beslissingen voorkomen, de goede richting is. Met onze focus op mediawijsheid, onder meer met ons kenniscentrum Mediawijs, hebben we de juiste stappen gezet. Ik verwijs naar vier zaken. Een eerste punt is dat Mediawijs in 2016 al de website MediaNest.be lanceerde om ouders meer te betrekken bij mediaopvoeding, al vanaf zeer jonge leeftijd, zeker ook in de lagere school. Het tweede punt is dat Mediawijs de mediacoachopleiding heeft verbreed naar leerkrachten in het lager onderwijs. Het derde punt houdt verband met de campagne 'De Schaal Van M'. Die wordt al drie jaar georganiseerd in een samenwerking tussen het kenniscentrum en Ketnet, met een bereik van zo'n 26.000 leerlingen. Dat is ongeveer een derde van de doelgroep van het vijfde en zesde leerjaar. Dat is een intense week over smartphone- en socialemediagebruik, met ook een aantal gesprekken tussen leerlingen en leerkrachten. U herinnert zich misschien dat ik bij de voorstelling van de beleidsnota een filmpje heb getoond dat over die week ging. Dat was een voorbeeld van een school in de Moutstraat in Brussel, waar dat effectief wel een impact heeft. Mediawijs maakt ook telkens extra lessen, bijvoorbeeld: 'TikTok, wie daar?', 'Het leven zoals het is op Instagram', 'Iedereen tegen cyberpesten', 'Net op het net' en ga zo maar door.

Mediawijs voorzag tijdens de COVID-19-lockdown in werkblaadjes zodat de lessen ook op afstand gebruikt konden worden.

Naast het werk van het kenniscentrum en het belang dat wij daaraan hechten binnen zowel Media als Jeugd is er ook het besef dat er nog heel wat werk aan de winkel is, zeker met het oog op de recente cijfers. Vandaar dat we in het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) de juiste keuze hebben gemaakt om van mediawijsheid een van de vijf prioriteiten te maken van ons beleid. Ik verbind mij er dus toe om nog meer in te zetten op het bevorderen van mediawijsheid bij kinderen en jongeren. Ik doe dat natuurlijk samen met verschillende collega's binnen de regering, want dit is iets dat transversaal aangepakt moet worden, door lokale besturen, door Onderwijs, door Welzijn en uiteraard door Jeugd.

Binnen het actieplan Generatie Veerkracht hebben we extra middelen vrijgemaakt, meer bepaald 150.000 euro voor mediawijsheid.

In aanloop naar een hernieuwd en versterkt Vlaams mediawijsheidsbeleid vanaf 2022 – de beheersovereenkomst met het kenniscentrum loopt tot eind 2021 – zal er door de KU Leuven een onderzoeksopdracht uitgevoerd worden als doorlichting van het Vlaams mediawijsheidsbeleid. Binnen de studie zal er extra aandacht gaan naar kinderen en jongeren en andere kwetsbare doelgroepen. De aanbevelingen die voortvloeien uit dit onderzoek, zullen mee richting geven aan het toekomstige beleid.

Awel en WAT WAT houden de vinger aan de pols van de nieuwste trends en sturen voortdurend hun strategie bij om zoveel mogelijk jongeren te bereiken.

WAT WAT zet vooral in op Instagram en YouTube, want dit zijn platformen die alle jongeren vaak gebruiken. Men beantwoordt actuele vragen via Instagram Feed en gaat in gesprek via Instagram Stories. In de toekomst zal WAT WAT ook informatie verspreiden door middel van reportages op YouTube. Daarnaast gebruikt WAT WAT Facebook om te communiceren met intermediaire personen, is het actief op Pinterest en experimenteerde het ook met Messenger Games bij de lancering en tijdens de week tegen pesten. WAT WAT werkt bovenal aan een brede digitale strategie. Via sociale media worden jongeren geïnformeerd en naar de website geleid. Tijdens de COVID-19-crisis blijkt ook dat jongeren vaak advertenties aanklikken. WAT WAT werkt ter zake samen met Google Ad Grants. De bezoekersaantallen van de website zijn sterk gestegen. Dat hebben we hier al besproken.

Awel stelt vast dat het aantal oproepen via e-mail fors daalt en het aantal via chat stijgt. Het aantal oproepen over de telefoon wisselt. Voor de periode van januari tot en met mei daalde het aandeel van e-mail van 40,7 procent in 2018 tot 31,2 procent in 2020. Het aandeel van de chat steeg van 24,2 procent tot 31,9 procent. Een en ander hangt natuurlijk samen met de covidcrisis, die maakt dat kinderen en jongeren in hun kot moesten blijven en niet altijd op hun gemak konden bellen. Awel stoomt vrijwilligers klaar om over te schakelen en leidt nieuwe vrijwilligers op om daarop in te spelen. Daarnaast onderzoekt Awel de ontwikkeling van een app en de inzet op nieuwe contactkanalen, zoals beeldbellen. Awel innoveert ook op het vlak van de bekendmaking bij kinderen en jongeren en nam tijdens de COVID-19-crisis al verschillende initiatieven.

De Vlaamse Regering heeft al op 10 april beslist om een extra financiële impuls te geven aan Awel en WAT WAT ten belope van respectievelijk 100.000 euro en 75.000 euro. Ze zijn er ook concreet mee aan de slag gegaan.

Ik geef vier innovatieve voorbeelden. Awel ontwikkelde een bureaubladachtergrond en een Teamsachtergrond voor leerkrachten die werden verspreid via Klasse. Awel organiseerde meermaals een Instagram Live met Lennart Lemmens, die sommigen onder jullie kennen uit Thuis. Awel startte een TikTokaccount. Jawel, mijnheer Vaneeckhout, uw herhaaldelijk aandringen heeft gerendeerd. Ze hebben wel nog niet zoveel volgers als u en moeten dus nog groeien. Awel realiseerde met influencers een campagnespot.

Los daarvan blijft Awel structureel samenwerken met WAT WAT en Ketnet. Ik zie ook de link tussen Jeugd en Media op dat vlak als een grote opportuniteit.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil graag nog een van de cijferelementen aanhalen, want twee op de drie kinderen praten niet over welke foto's of filmpjes, al dan niet van zichzelf, ze posten en 38 procent van de kinderen heeft al eens aan sexting gedaan. Die term was me dan weer bekend

vanwege mijn vroegere werk voor de schepenen. Hoe willen we ervoor zorgen dat ouders en kinderen worden gesensibiliseerd om over hun socialemediagebruik te praten? Ik hoor wat allemaal al is gedaan, maar uit het onderzoek blijkt toch nog steeds dat twee op de drie kinderen daar thuis niet over praten. Het gebeurt vaker thuis dan met leerkrachten, maar in de meeste gevallen gebeurt het nog steeds niet.

De daling van de gemiddelde leeftijd waarop ze een eerste smartphone krijgen, betekent ook dat de taal die we ten aanzien van die jongeren gebruiken, verandert. Het gaat hier effectief om kinderen die in de lagere school zitten. Op welke manier wordt hier rekening mee gehouden en wordt met deze evolutie aan de slag gegaan?

Tot slot wil ik het hebben over de verschillende kanalen die door de partners worden gebruikt. Het is ongelooflijk belangrijk op die kanalen aanwezig te zijn. Uit dit onderzoek blijkt opnieuw van welke kanalen ze gebruikmaken. Het belangrijkste is daarop in te zetten. Veel jongeren maken gebruik van de direct messaging van Snapchat en TikTok. Indien we de boodschap bij de jongeren willen krijgen, is het zeker de moeite daar verder op in te zetten. Als het onderwijs aanwijst dat de communicatie net daar het meest succesvol zou zijn, kunnen we daar niet afwezig blijven.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, het is een interessante vraag om uitleg. Er zitten natuurlijk ook iets positievere elementen in het rapport. U hebt gelijk dat jongeren of kinderen te weinig met hun ouders en leerkrachten over socialemediagebruik in het algemeen en over sexting praten. Ik zie wel dat er met de goede vrienden meer over kan worden gesproken. Dat is toch een positief element. We mogen de invloed van peers en vrienden niet onderschatten. Dat is positief.

We moeten natuurlijk ook nagaan waarom ze hierover minder met hun ouders spreken. Een van de redenen die ik afleid, is dat kinderen vaak bang zijn van de reactie van hun ouders. Ze zijn bang dat hun ouders hun het gebruik van sociale media zullen ontzeggen, wat natuurlijk geen juiste reactie is als een kind met een bepaalde onlineproblematiek naar huis komt. Deze Vlaamse Regering en haar voorgangers doen dat ook zeer goed. We moeten erkennen dat de Vlaamse Regering duidelijk inzet op mediawijsheid. Ik denk dat er nog een tandje bij kan worden gestoken om ouders te sensibiliseren of een houvast te bieden in verband met de vraag hoe ze hiermee moeten omgaan.

Om deze commissiedag met een positieve noot af te sluiten, wil ik een pluim geven aan de mensen die het onderzoek hebben opgesteld en het leuke filmpje eraan hebben gekoppeld. Er staat bij elk onderzoek een filmpje. Het zou heel aangenaam zijn ze allemaal door te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik sluit me graag aan bij een aantal elementen van deze vraag om uitleg.

Mijnheer Brusselmans, dat geldt zeker voor dat laatste punt en uw positieve noot ten aanzien van de mensen die het onderzoek hebben uitgevoerd en de wijze waarop ze dat hebben gedaan.

Minister, uit dat onderzoek zijn heel wat elementen naar voren gekomen. Ik ben blij met uw antwoord en met de keuze die is gemaakt om van mediawijsheid een van de prioriteiten in het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan te maken. Ik kan niet voldoende onderstrepen dat er daar een ongelooflijke uitdaging ligt. Ik

ben blij dat we tijdens de regeling van de werkzaamheden hebben afgesproken dat in deze commissie een gedachtewisseling met het kenniscentrum zal plaatsvinden.

We merken heel duidelijk dat de schermtijd van onze kinderen en jongeren in stijgende lijn zit en vroeger begint, want 45 procent van de 12- tot 18-jarigen geeft aan van zichzelf te vinden dat ze alleszins het gevoel hebben te veel tijd aan die toestellen te besteden. Ook ouders worstelen ermee strikte richtlijnen te handhaven en zelf niet te veel met die schermtijd bezig te zijn.

Het blijft een uitdaging om kinderen en jongeren ook voldoende weg te houden van de schermpjes en voldoende aan te moedigen om buiten te spelen en andere activiteiten te ontwikkelen, en om op een andere manier contact te zoeken dan via een scherm. Na de coronatijd denk ik dat deze uitdaging alleen maar groter is geworden. Minister, blijft u het luik rond buitenspelen en de Buitenspeeldag een warm hart toedragen? Zeker bij de start van het nieuwe werkjaar van jeugdverenigingen en het jeugdwerk, in september, moeten wij daar extra aandacht voor hebben.

Een tweede luikje dat opvalt in die studie, is dat toch ook nog altijd een groot deel van de kinderen en jongeren geen toegang heeft tot de schermen van diverse toestellen. Dat bevestigt nog maar eens wat we in de coronatijd al hebben kunnen vaststellen: een digitale kloof bij kinderen en jongeren. Ook daar moeten we aandacht voor hebben, hoe we dat kunnen en zullen wegwerken. Binnen de jongerencultuur en binnen de eigen beleving zorgt dat op een gegeven moment voor een stukje uitsluiting, voor een ongelijke behandeling en ontwikkeling.

Het klopt dat een aantal kanalen aantrekkelijker geworden zijn. Ik ben toch wel iets genuanceerder. Ik ben blij met uw antwoord, minister, dat u streeft naar een mix van communicatiekanalen. De kinderen en jongeren gebruiken verschillende kanalen, afhankelijk van wat ze willen doen. Wij willen hun ook informatie aanbieden. Dat is iets anders dan zelf beginnen te focussen of eventueel informatie te gaan zoeken. De mix van kanalen is heel belangrijk. Er wordt daar goed op ingespeeld, gelet op de actuele ervaringen en cijfers. Die mix moet in de toekomst uiteraard worden bijgestuurd, maar er blijft een mogelijkheid bestaan om dat te doen.

Ook het signaal dat er te veel informatie is om door de bomen het bos nog te zien, blijft een uitdaging. Ook dat werd hier nog maar eens onderstreept. Het belang van WAT WAT is nog maar eens bevestigd.

Meer gebruik brengt ook meer nare ervaringen met zich mee, soms met heel diepe sporen. Dit issue hebben we ook al enkele weken geleden in de commissie besproken. We moeten daar aandacht voor blijven opbrengen.

Net als collega Perdaens valt het ook mij heel erg op dat de ouders een heel belangrijke rol spelen in hoe je de kinderen en jongeren kunt begeleiden bij het gebruik van die apparaten. Mij valt het echter op dat de afstand naar het onderwijs en de leerkrachten bijzonder groot is. Onderwijs kan in dezen een heel belangrijke rol spelen omdat het zowel met de ouders als met de kinderen en jongeren contact heeft.

Minister, zult u dit onderzoek aangrijpen om dit in het overleg met uw collega van Onderwijs te bespreken en te bekijken welke rol het onderwijs daar nog meer in kan opnemen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Perdaens, dank u voor de vraag. Het zijn cijfers waar we toch even moeten bij stilstaan. Ze nopen tot blijvende bezorgdheid. Ik voel hier dat deze bezorgdheid gedeeld wordt.

Ik wil vooral de ambities van de minister inzake mediawijsheid mee ondersteunen. Het is goed dat dit wordt opgenomen als een van de prioriteiten. Ik wil mij wel aansluiten bij de opmerkingen van collega Brusselmans over de rol van de ouders en vooral van de mediawijsheid bij ouders en volwassenen. Het heeft enerzijds te maken met soms de verkeerde reactie bij hoe je daarmee moet omgaan en hoe je het gesprek moet voeren, maar anderzijds ook met een gebrek aan technische kennis om goed in te schatten om welke platformen het gaat en hoe je daarmee moet omgaan. Daar is dus nog een apart traject bij nodig en ik hoop alvast, minister, dat u bij dat pleidooi wilt aansluiten om daarrond een project te ontwikkelen. Ik hoop ook dat u uw partners daarbij wilt betrekken om zo misschien naar een hogere versnelling te kunnen schakelen.

Ik sluit me aan bij de opmerking van collega Rombouts dat het een mix moet zijn. Ik ben zeer blij – het zal u niet verbazen – met de initiatieven die op TikTok genomen worden. Ik heb een tijdje aan die bel getrokken, maar waarschijnlijk is er binnen een jaar wel weer een ander forum.

Ik wil nog even wat cijfers op een rijtje zetten. Wereldwijd zijn er op dit moment twee miljard downloads van de app TikTok geweest. Dat wil zeggen dat die app op twee miljard smartphones staat. In België zijn er 2,2 miljoen gebruikers. Dat is dus een niet-verwaarloosbaar medium. Ik denk dat het goed is dat Awel die stap ook echt zet. Ik ben ook blij dat Awel de vinger aan de pols houdt en reken er ook op dat ze dat blijven doen. Want zelfs wij in deze commissie zijn niet altijd even goed mee met alle evoluties. Ik denk dat het heel belangrijk is dat de sector zelf daar die vinger goed aan de pols houdt en zorgt dat we in staat zijn om meer dan aandacht te hebben voor deze zorgwekkende cijfers en mediawijsheid in het algemeen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, collega's, voor de bijkomende bedenkingen. Ik heb vooral geluisterd naar jullie opmerkingen. Ik ben het ook met zo goed alle bedenkingen eens. Ik denk niet dat er veel echte bijkomende vragen waren. Ik denk dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is, waarbij uiteraard opvoeders en leraars een rol spelen, naast inderdaad vrienden en kennissen en zeker ook de ouders. Ik denk dat het MediaNest-initiatief ter zake wel heel wat ondersteuning biedt aan ouders. Als het gaat over sexting, komen social media en seksuele opvoeding samen. Ik herinner me dat dat zelfs in mijn tijd al een uitdaging was voor ouders om daar op een goede manier over te spreken. Maar dat is dus ook nog een uitdaging.

Als beleidsinstrumenten zijn er het kenniscentrum Mediawijs, WAT WAT en Awel. Ik denk dat we daar echt op moeten inzetten. Ik denk dat we dat tijdens de coronatijden ook gedaan hebben, ook met een stuk financiële ondersteuning. Het digitale is daarbij inderdaad belangrijk, maar niet alleen het digitale. Ik denk dat dat een terecht punt is, collega Rombouts. Je moet niet alleen zeggen hoe je omgaat met dat digitale, maar ook zorgen dat er ruimte is voor andere dingen. Ik merk ook bij mezelf en in mijn omgeving dat dat inderdaad een punt is na corona. Het is nog nooit zo stevig geweest. Ik denk dat, als je een verslag krijgt op je smartphone van je tijdsbesteding, daar misschien nog een stijgende lijn te zien is. Dat is dus zeker ook een zorg.

Ten aanzien van kinderen en jongeren denk ik dat het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan een opportuniteit is, effectief ook met onderwijs. We moeten bekijken wat daar de mogelijkheden zijn. Ik denk ook aan een fenomeen als cyberpesten, dat ook in combinatie met onderwijs aangepakt kan worden. We hebben in het rapport van de kinderrechtencommissaris wel gezien dat er een verbetering was, maar het is moeilijk om daar conclusies uit te trekken. Ik denk dat dat een blijvend aandachtspunt is.

Dus: bedankt voor de vragen, bedankt voor de opmerkingen. We zullen van mediawijsheid een topprioriteit voor heel de regering blijven maken.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, minister, voor de antwoorden en dank u wel collega's om aan te sluiten. Ik had het in mijn vraag al over hoe de minister de voorziene middelen wil optimaliseren om zoveel mogelijk jongeren te bereiken. Je ziet in de cijfers dat jongeren de sociale media nog meer dan ooit gebruiken en dat naast websites ook Facebook terrein verliest. Laat dat nu net twee terreinen zijn waar wel vaak op wordt ingezet.

Als we de jongeren willen bereiken, moeten we als overheid mee zijn met onze tijd, meer dan ooit. Ik heb er al vaker voor gepleit, maar ik denk dat we dat engagement waar moeten maken. Middelen moeten ingezet worden om via de kanalen die jongeren gebruiken, hen ook te informeren, online en offline. Het is niet gemakkelijk – dat begrijp ik – om dat evenwicht te vinden, maar moeilijk gaat ook. Het ontdekken van en leren werken met die nieuwe apps is niet evident, maar ik ben er echt van overtuigd dat we daar toch verder op moeten blijven inzetten.

Het is goed en nodig dat er heel wat middelen worden ingezet om onze jongeren te informeren. Dat informatie beschikbaar is, is één zaak. We moeten ze echter effectief tot bij de jongeren krijgen, zo niet is er heel veel moeite gedaan en veel geld aan gespendeerd, vrees ik, met een ondermaats resultaat.

Zoals u zei, werkt WAT WAT met YouTube en Instagram. U zei ook dat er veel naar Facebook en websites wordt gekeken. We willen ons bij die cijfers de vraag stellen of die bezoeken aan websites en Facebook wel bezoeken zijn door de doelgroep.

Een communicatiemix gebruiken om jongeren te bereiken, is zoals ook in het onderzoek gesteld werd, ontzettend belangrijk. Ik haalde het eerder al aan. Maar het is evenzeer belangrijk om echt die kanalen te gebruiken waarvan jongeren aangeven dat zij ze gebruiken. Ik denk dat we op dat vlak toch echt nog wel enkele stappen voorwaarts kunnen zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.